

CZESŁAW MIŁOSZ

Dal

A fájdalom bármilyen – lesz nagyobb is még.
Bármily sötét az éjszaka, lesz sötétebb.
Azoknak jó, akik nem élnek ismét,
s egyszer is csak gondok nélkül élnek.

Egyenes volt a sors – belegörbül.
A tiszta víz zavaros, dögöltt lesz.
A bölcs megfosztatik az örömtől,
hülyének a szerencse is kedvez.

Minden csillag földre szakad.
Ürességünk az évek kimérték.
Ami ledől, már rom marad.
És keserű lesz a földi szépség.

Jelenlét

Amikor mezítláb szaladtam a Niewiaza partján a kerteken át,
Volt ott valami akkor még megnevezhetetlen, valami mindenütt levő:
A hársfák törzse közt, a pázsit napfoltjain, a gyümölcsöskert ösvényein.
Jelenléte nem is tudom, kinek.
A levegő tele volt vele, az érintésével, az ölelésével.
A fű illatával beszélt hozzám, fecskék csicsergésével, sárgarigó fuvolahangján.
Ha addig megtanítanak az istenek nevére, biztos fölismertem az arcvonásaikat.
De katolikusnak neveltek, csak úgy nyüzsögtek körülöttem az ördögök,

[meg az Úr szentjei.

Czesław Miłosz (1911–2004) Nobel-díjas lengyel költő, esszéista, műfordító, regényíró és irodalomtörténész hét évtizedes alkotómunkával hozta létre hatalmas életművét. A vilnai Báthori István Egyetem hallgatójaként került be az irodalmi életbe, a háború után diplomata lett, 1951-ben menedéjogot kért Franciaországban. 1960-tól nyugdíjazásáig a Kaliforniai Egyetemen adott elő. Élete utolsó évtizedét Krakkóban töltötte.

Így volt, egyszerre éreztem istenek és démonok Jelenlétét,
Mintha az egyedüli és megismerhetetlen Bizonyosság részei lennének.

[2002. VII. 23. kedd]

A főpap fia

Hát jó, főpap volt az apám,
de ne is próbáljanak most meggyőzni arról,
hogy megtagadjam őt.

Istenfélő és igazságos férfi volt,
az Úr nevének hú védelmezője.

E név az ő felügyelete alá tartozott,
hogy emberszáj ne mocskolhassa be.

De népem megváltó utáni szomja
hamis prófétákat hozott nekünk.

Nem az ismeretlen názáreti ács volt az első,
ki Messiásnak adta ki magát.

Apám belekeveredett a szerencsétlen ügybe,
amelyből nem volt már kiút.

Úgy képzelték azt akkoriban, hogy a Messiás
még a római megszállástól is megszabadít.

A Szanhedrin talán eltűrhette volna a felkelést,
amely a szent várost biztos csak romba dönti?

Még ha apám meg is akarta volna menteni
a názáretbelit, az fájdalmasan megsebezte.

Megsebezte istenhitét, mely éppen abban állt,
hogy végtelen távolság választja el
mitőlünk, halandóktól a Teremtőt.

Hát ti, Jézus tanítványai, nem értitek,
mit mond a jámbor hívő fülének a szó,
hogyan ez az ember maga Isten?

[2003. április]

Ha

Ha nincsen Isten

Ha nincsen Isten,
Az azt jelenti, hogy mi lehetünk az istenek.

„Nemet” mondtunk a világ törvényeire,
Melyek az elmúlás és a halál törvényei,
Az öntudatlanság törvényei.
Kiötlöttük a rosszat és a jót.
Kiepítettük a katedrálisainkat.
Oltárokat emeltünk a nagy Jelennemlevőknek.
Elhittük, hogy az Éden visszakapható.

[2002]

Antegor

Hogy élt túl Antegor?

Válasz: Paktumokat kötött tulajdon Istenével.

És így gondolkodott: A Mi Atyánk, aki a Mennyekben van

A halál atyja nem lehet.

Az ám, de a teljes Föld évmilliók óta a halál hatalmában, és a halálon

[az ördög uralkodik,

Ezért neveztetik az Árnyékvilág Urának.

Minden vallások közül a halálnak csupán a kereszténység támadt neki.

Isten alávetette magát a szükségszerű ördögi törvényeknek,

Testet öltött, meghalt, sírba került és feltámadt.

Meg is cáfolva így egyetemes törvényeket.

Az Árnyékvilág Urának hatalma most is óriási még,
Meghajlik előtte, aki úgy akar élni, mint más:
Dolgozni, enni, inni, gyerekeket csinálni.
Szóval beleegyezni, hogy ami van, tartson is tovább,
De közben az Atyához így imádkozni: Jöjjön el a Te országod.
Antegor észrevette, hogy a szex a feltételek elfogadását jelenti: „Élni akarsz,
[na épp ezért halsz meg”.

Valahányszor veszélyes akcióba fogott, biztos volt, hogy nem éri semmi rossz,
Amíg az élet pártjára nem áll,
S az életet a szex jelképezi.
Ezért a vészben mindig önmegtartóztatást szabott ki magára.
Később térdet hajtott az Úr előtt, aki megvédte őt.
De akinek hatalma itt a földön már csak egy-egy ügyre szól.

VÖRÖS ISTVÁN fordításai

PAWEL ALTHAMER